

Erfgoed prikkelt de fantasie

Vazen, doodskisten en sieraden. Het zijn enkele voorbeelden van objecten in het Rijksmuseum van Oudheden die een docent kan gebruiken om de les te verlevendigen. Een groep enthousiaste startende geschiedenisdocenten, onder wie de auteur van dit stuk, verzamelde zich eind september in het museum in Leiden voor een netwerkbijeenkomst vol inspiratie van de commissie Nieuwe Docenten.

Paula van Rooij is lid van de commissie Nieuwe Docenten VGN.

Na de lunch, waarop wij met elkaar kennismaakten, kwam Timo Epping van de afdeling Educatie ons ophalen. Als eerste wilde hij weten wat wij in de klas deden met erfgoed. Dat bleek erg te verschillen. Over het algemeen waren er veel (buitenlandse) excursies, vooral rond de Tweede Wereldoorlog. Erfgoed wordt vaak gekoppeld aan het curriculum. Dat kwam overeen met Eppings ervaringen. De afdeling Educatie in Leiden ontvangt vooral aan het begin van het schooljaar veel brugklassen, die op dat moment de oudheid behandelen. Daarnaast is het sinds enkele jaren mogelijk om een museumdocent in de klas te ontvangen (zie kader). Epping: 'Dat is voor scholen een financieel en logistiek aantrekkelijk alternatief, hoewel het een museumbezoek nooit helemaal kan vervangen. We hopen dat een les in de klas een aanleiding tot toekomstig bezoek vormt en vooral een goede kennismaking is met een museum en erfgoed.'

Na het uitwisselen van ervaringen werden we aan het werk gezet. We kregen een artikel waarin stond hoe de omgang met mummies sinds de zeventiende en achttiende eeuw behoorlijk is veranderd. In de zeventiende eeuw werden mummies als een soort attractie geopend op chique etentjes van de wetenschappelijke elite. In Nederland gebeurde dat, voor zover bekend, voor het eerst in 1771 in Den Haag. Ook de eerste directeur van het in 1818 gestichte Rijksmuseum van Oudheden opende een keer een mummie in 1824. Dat gebeurde wel in een wetenschappelijkere setting en zonder toeschouwers. Al vrij snel vond de directeur dat mummies niet geopend moesten worden omdat die hierdoor vergingen, en het van weinig respect getuigde voor de doden.

Kindmummie

Tegenwoordig is de houding tegenover mummies veranderd. Nu worden ze helemaal niet meer geopend voor wetenschappelijk onderzoek. Een ander voorbeeld van deze nieuwe houding is dat het museum steeds vaker vragen kreeg over een kindmummie die jarenlang een icoon van het museum was. Met de laatste renovatie van het museum verdween de mummie naar het depot. 'We hebben geen dood kind nodig om het verhaal van het proces van mummificeren te vertellen. Het museum is geen anatomisch theater,' zei de huidige directeur Wim Weijland daar vorig jaar over in *NRC Next*.

In de groep van jonge docenten begreep niet iedereen de keuze van het museum. Een aantal aanwezigen vond de oplossing van het Egyptisch

Educatie bij het RMO

Als je meer wilt weten over de mogelijkheden voor schoolbezoeken aan het museum, museumdocenten in de klas, cursussen, workshops en informatie bij museumobjecten, kun je terecht op www.rmo.nl/onderwijs.

Egypte-afdeling van het Rijksmuseum van Oudheden in Leiden. Foto: Rob Overmeer.

Museum in Turijn charmanter. Daar wordt het publiek met rode stickers gewaarschuwd: 'U naderd menselijke resten!', waarop de bezoeker zijn eigen afweging kan maken.

Behalve een ethische discussie over het tentoonstellen van mummies, leidde het artikel ook tot een brainstorm over welk verhaal je naar aanleiding van het artikel over mummies kunt vertellen in de klas. Je kunt er een les bij geven over het oude Egypte. Maar de manier waarop mensen tegen mummies aankijken in de negentiende eeuw kan iets vertellen over nationalisme en staatsvorming in de moderne tijd.

Objecten bestuderen

Hierna werden we door Epping in twee groepen het museum in gestuurd. We bestudeerden de fibula van Dorestad en de sarcofaag van Simpelveld en gingen in gesprek over manieren waarop dit erfgoed in de klas kan worden gebruikt. Alleen al het bekijken van (de foto van) een object kan de aanleiding zijn voor een interessante les. Objecten maken het voor leerlingen immers makkelijker zich te verplaatsen in het verleden. Via een mysterie bij de fibula van Dorestad wordt de fantasie geprikkeld. Van wie was dit prachtige sieraad? Waarom is het nooit opgehaald toen het in een put belandde? In de bovenbouw kan het object een goede instap zijn bij een les van de versmelting van Scandinavische, christelijke en Romeinse culturen.

De commissie

De commissie Nieuw Docenten organiseert twee keer per jaar netwerkbijeenkomsten voor beginnende docenten. De commissie staat open voor nieuwe leden en ideeën. Kijk op de Facebookpagina Nieuwe Docenten VGN of stuur een mail naar nieuwedocentenvgn@gmail.com als je meer wilt weten.

De sarcofaag van Simpelveld kan worden gebruikt voor een mysterie over wie er in de doodskist heeft gelegen. Of voor een verhaal over de Romeinen die in de Lage Landen woonden en de grote verschillen tussen arm en rijk in deze periode. Je kunt leerlingen ook een biografie laten schrijven bij de dode Romeinse vrouw die in Simpelveld haar laatste rustplaats vond.

Aan het einde van de dag waren dit maar een paar voorbeelden van lesideeën die de beginnende docenten uitwisselden. Daarnaast hadden we ons tussen de bedrijven door kunnen vergapen aan de Griekse vazen, Romeinse beelden en Egyptische grafgiften in het museum. Dat voedde het enthousiasme voor ons mooie vak op de borrel na afloop. ■

